

**Χαιρετισμός στην επιτιμοποίηση του Βασίλη Παπαβασιλείου και της
Ξένιας Καλογεροπούλου**

(12-12-2022)

Αξιότιμε κ. Αντιπρύτανη του ΕΚΠΑ

Αξιότιμε κ. Κοσμήτορα της Φιλοσοφικής Σχολής

Κυρίες και Κύριοι Συνάδελφοι,

Κυρίες και κύριοι

Με ιδιαίτερη τιμή και πιστοί στην παράδοση του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ να τιμά σημαντικά πρόσωπα που έχουν προσφέρει τα μάλα στην τέχνη και την επιστήμη του θεάτρου και, ως εκ τούτου, στον πολιτισμό και στην κοινωνία γενικότερα, έχουμε σήμερα την ιδιαίτερη χαρά να αποδώσουμε την ύψιστη τιμή σε δύο εξαιρετικά διακεκριμένες προσωπικότητες του θεάτρου μας, στην κα Ξένια Καλογεροπούλου και στον κ. Βασίλη Παπαβασιλείου, οι οποίοι έχουν διαπρέψει επί δεκαετίες στην υποκριτική και τη σκηνοθεσία, τη δραματουργία, αλλά και τη μετάφραση. Στο πολύπτυχο έργο τους θα αναφερθούν διεξοδικά οι συνάδελφοί μου Κλειώ Φανουράκη και Γρηγόρης Ιωαννίδης. Εγώ θα ήθελα να σταθώ σε δύο μόνο σημεία.

Η Ξένια Καλογεροπούλου έχει πετύχει κάτι που λίγοι καλλιτέχνες καταφέρνουν: να δημιουργήσει με το έργο της μία ολόκληρη παράδοση στο πεδίο του θεάτρου για παιδιά, εφήβους και νέους, ήδη από το 1972, με την «Παιδική Σκηνή Γιάννη Φέρτη-Ξένιας Καλογεροπούλου», το 1975, όταν συνέχισε το εγχείρημα μόνη της και

το 1984 όταν ίδρυσε το θέατρο «Πόρτα» έως σήμερα. Στην πραγματικότητα δημιούργησε μια νέα, αυτόνομη τέχνη, ένα νέο είδος, υψηλού επιπέδου, επαγγελματικού θεάτρου για παιδιά, το οποίο δεν έπαυσε να εμπλουτίζει και να εξελίσσει, ούτως ώστε να είναι πάντα εμπνευσμένο και πρωτοποριακό. Να σημειωθεί δε ότι το 2009 ιδρύει το Θέατρο για Βρέφη, ένα ιδιαίτερο πεδίο του θεάτρου για παιδιά. Στην ευόδωση αυτού του πολύχρονου και καινοτόμου έργου η Ξένια Καλογεροπούλου στρέφει όλα τα ταλέντα και όλες τις δυνάμεις της: γράφει ορισμένα αριστουργηματικά έργα, παίζει σε αυτά ως ηθοποιός ή και τα σκηνοθετεί, μεταφράζει ή διασκευάζει άλλα έργα, οργανώνει την παραγωγή τους, κοντολογίς: καταθέτει την ψυχή της για να στερεωθεί αυτός ο πυλώνας της θεατρικής μας παιδείας.

Ο Βασίλης Παπαβασιλείου είναι ένας διανοούμενος σκηνοθέτης, ένας στοχαστής της ύπαρξης μέσω του θεάτρου, ένας ηθοποιός καθόλου μεγαλόσωμος, αλλά τεράστιου μεγέθους που μπορεί να κατακλύζει μια ολόκληρη σκηνή, ακόμα και καθιστός στη γωνία να σιωπά ή να μονολογεί. Αυτό είναι εφικτό επειδή δεν είναι ηθοποιός προθέσεων, αλλά εντάσεων, για να χρησιμοποιήσω τη διάκριση του Valère Novarina, τον οποίο έχει μεταφράσει ο Παπαβασιλείου. Αυτό απλά σημαίνει ότι μπορεί να αναζωπυρώνει τον λόγο ή τη σιωπή με τους παλμούς της καρδιάς του, ότι εκφράζει τις σκέψεις του όπως περίπου το σώμα εκφράζεται με τον ιδρώτα του. Ως ηθοποιός ή ως σκηνοθέτης, από τα πρώτα χρόνια μαθητείας στο Θέατρο Τέχνης του Καρόλου Κουν έως σήμερα, μπορεί με μοναδικό τρόπο να ζωντανεύει επί σκηνής νοήματα που δεν μπορούν

να χωρέσουν στη δομή μιας ερμηνείας και να αναμοχλεύει συναισθήματα που αλλιώς θα τυποποιούντο στη γραμματική μιας επιπολάζουσας ψυχολογίας.

Η θεατρική πράξη, σώμα και γλώσσα μαζί, είναι για την Καλογεροπούλου είναι, εκτός των άλλων, η τέχνη που μετουσιώνει την παιδική και εφηβική συγκίνηση σε θεμελιωδώς εμπειρία για όλους· για τον Παπαβασιλείου είναι ο τρόπος για να μπορέσουμε να σταθούμε για λίγο και να κοιτάξουμε το χάος – όπως θα έλεγε ο Καστοριάδης ορίζοντας την τέχνη ως τέτοια. Νομίζω ότι η παιδική και εφηβική συγκίνηση εκκολάπτει σε αυτό το σκοτεινό βάθος που ονομάζουμε «ψυχή», την ωριμότητα απέναντι στο χάος.

Κυρίες και κύριοι, σήμερα είναι γιορτή για το ελληνικό θέατρο στο σύνολό του, καθώς η αποδιδόμενη από το ΤΘΣ του αρχαιότερου Πανεπιστημίου της χώρας τιμή στην Ξένια Καλογεροπούλου και στον Βασίλη Παπαβασιλείου αντανακλάται και σε αυτό. Μιλώντας εκ μέρους όλων των συναδέλφων μου στο ΤΘΣ, εκφράζω από καρδιάς την ευχή και την ελπίδα οι δύο σπουδαίοι καλλιτέχνες να συνεχίσουν, υγιείς και πάντα ρηξικέλευθοι, το δημιουργικό τους έργο και να βρίσκονται δίπλα μας στις κοινές μας αναζητήσεις ως επίτιμα πλέον μέλη της ακαδημαϊκής μας κοινότητας.

Γιώργος Π. Πεφάνης

Καθηγητής Θεατρολογίας-Φιλοσοφίας και
θεωρίας του θεάτρου και του δράματος

Πρόεδρος Τμήματος Θεατρικών Σπουδών

ΕΚΠΑ

